

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Ημερομηνία εξαγωγής: 08/07/2026

Παρατηρήσεις στην ΣυμβΠλημΘεσ 621/2025 – Έκτιση της ποινής στην κατοικία και απόλυση υπό όρους

Συγγραφέας: Θοδωρής Καραγιάννης, Επιστ. Συνεργάτης Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, Δικηγόρος

Μέσο Δημοσίευσης: ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 11/2025, σελ. 1059 - 1060

Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης με το υπ' αριθμ. 621/2025 βούλευμά του ασχολήθηκε με αίτηση απόλυσης, υπό τον όρο της ανάκλησης σύμφωνα με το αρ. 105B ΠΚ, του καταδικασμένου αμετακλήτως με ποινή καθείρξεως 7 ετών, ο οποίος εξέτιε την ποινή του στην κατοικία του κατ'αρ. 105 ΠΚ. Συγκεκριμένα, ο αιτών είχε εκτίσει στην κατοικία του 4 έτη και 9 ημέρες. Το ζήτημα, λοιπόν, που τέθηκε είναι αν επιτρέπεται η απόλυσή του σύμφωνα με το αρ. 105B ΠΚ στα πλαίσια του αρ. 105 ΠΚ.

I. Εισαγγελική πρόταση

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η εισαγγελική πρόταση ήταν απορριπτική θεωρώντας την αίτηση ως νόμω αβάσιμη, καθώς, όπως αναφέρει: ο νομοθέτης δεν συμπεριέλαβε στο αρ. 105 ΠΚ του ισχύοντος Κώδικα σχετική διάταξη, που να προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης απόλυσης υπό τον όρο της ανάκλησης, «όμοια με αυτή που συμπεριέλαβε ο ανωτέρω νομοθέτης του ισχύοντος ΠΚ στο αρ. 110Α και δη στην παρ. 10 αυτού, με την οποία προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης σε όσους εκτίουν ποινή στην κατοικία με ηλεκτρονική επιτήρηση κατ'αρ. 110Α του ισχύοντος ΠΚ, απόλυσης υπό τον όρο της ανάκλησης, κατ'αρ. 105B του ισχύοντος ΠΚ, λόγος για τον οποίο δεν χωρεί αναλογική εφαρμογή της παρ. 10 του αρ. 110Α του ισχύοντος ΠΚ, στις περιπτώσεις του αρ. 105 παρ. 1 και 2 του ισχύοντος ΠΚ, καθόσον δε πρόκειται για τον ίδιο νομοθέτη του ισχύοντος ΠΚ και ως εκ τούτου δεν υφίσταται κενό νόμου».

II. Κρίση του Συμβουλίου

Το Συμβούλιο δέχτηκε ομόφωνα ως παραδεκτή και βάσιμη την αίτηση, θεωρώντας ότι κατά την εφαρμογή της κατ'οίκον έκτισης δυνάμει του αρ. 105 ΠΚ χωρεί κανονικά η απόλυση υπό όρους της ανάκλησης θεωρώντας, ότι οι «ανωτέρω θεσμοί (έκτιση της ποινής στην κατοικία του κατάδικου και απόλυση καταδίκου υπό τον όρο της ανάκλησης) δεν αλληλοαποκλείονται, αλλά μπορεί να τύχουν σωρευτικής εφαρμογής». Μάλιστα, καταλήγει το Συμβούλιο, ότι «Στις περιπτώσεις αυτές δεν χωρεί ευεργετικός υπολογισμός ημερών ποινής, που προϋποθέτει εργασία ή άλλη εκπαιδευτική ή συναφή δραστηριότητα κρατούμενου σε κατάσταση κράτησης», ενώ για τη θετική αξιολόγηση της διαγωγής του καταδικασθέντος, που αποτελεί την ουσιαστική προϋπόθεση για τη χορήγηση της υφ' όρον απόλυσης «αρκεί η μη ανάκληση της κατ' οίκον έκτισης της ποινής και η μη παραβίαση των σχετικών όρων, η οποία μπορεί από μόνη της να οδηγήσει στην αποδοχή της αίτησης αναφορικά με την ουσιαστική βασιμότητα αυτής».

Το Συμβούλιο κατέληξε κατά τη γνώμη μας στη σωστή κρίση. Στην περίπτωση, που η ποινή εκτίεται κατ' οίκον σύμφωνα με το αρ. 105 ΠΚ, χωρεί απόλυση υπό όρους

Σελ. 1060

σύμφωνα με το αρ. 105B ΠΚ πέρα από τους λόγους, οι οποίοι αναφέρονται στο βούλευμα, και για τους εξής:

Α. Αρχικά, η Αιτιολογική Έκθεση¹ αναφέρει ρητά, ότι «ο καταδικασθείς δικαιούται και απόλυσης υπό όρο μόλις συμπληρωθεί ο απαραίτητος για τη χορήγηση της χρόνος, οπότε λήγει η υποχρέωση κατ'οίκον περιορισμού». Το

γεγονός, ότι ο νομοθέτης δεν το αναφέρει στο νόμο, όπως στο αρ. 110B ΠΚ, δεν σημαίνει, όπως αναφέρει η εισαγγελική πρόταση, ότι με αυτό τον τρόπο «ανετράπη» η αρχική του βούληση. Η Αιτιολογική Έκθεση δεν αποτελεί κείμενο νόμου, αλλά αποτελεί ένα πολύ σημαντικό ερμηνευτικό εργαλείο αυτού. Εξάλλου, είναι χαρακτηριστικό, ότι σε πλήθος εγκλημάτων η νομολογία χρησιμοποιεί την Αιτιολογική Έκθεση του ΠΚ για να οριοθετήσει και να ερμηνεύσει συγκεκριμένα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης. Όπως ενδεικτικά, η γενετήσια πράξη, που περιγράφεται στο αρ. 336 παρ. 2 ΠΚ, οριοθετείται από την Αιτιολογική Έκθεση² και η νομολογία χρησιμοποιεί αυτή για να ερμηνεύσει την έννοια «γενετήσια πράξη»³. Ομοίως, και στην εγκληματική οργάνωση η Αιτιολογική Έκθεση⁴ χρησιμοποιείται από νομολογία και θεωρία ως ερμηνευτικό εργαλείο τόσο των εννοιών της αντικειμενικής υπόστασης της παρ. 1, όσο και της σχέσης της με την παρ. 3 ΠΚ, ενώ και στην παρ. 2 του αρ. 299 ΠΚ περιγράφει την έννοια του «βρασμού ψυχικής ορμής» και οριοθετεί τη σχέση της παρ. 1 με την παρ. 2 του αρ. 299 ΠΚ.⁵ Η παράλειψη, λοιπόν, του νομοθέτη να μη συμπεριλάβει την πρόβλεψη του αρ. 105B στο αρ. 105 ΠΚ δεν έρχεται σε αντίθεση με την Αιτιολογική Έκθεση, απλά συμπληρώνεται από αυτήν.

Β. Η επιλογή του νομοθέτη στο αρ. 110Α παρ. 10 ΠΚ της δυνατότητας χορήγησης απόλυσης υπό όρους σε όσους εκτίουν ποινή στην κατοικία με ηλεκτρονική επιτήρηση, δεν σημαίνει, ότι αν ο νομοθέτης ήθελε να εφαρμοστεί η δυνατότητα αυτή και στο αρ. 105 ΠΚ θα υπήρχε ρητή πρόβλεψη και δεν χωρεί αναλογική εφαρμογή αυτού. Εξάλλου, με τον Ν. 5090/2024 προσθέτοντας στο αρ. 105 την παρ. 5 η οποία προβλέπει τη «δυνατότητα στον καταδικασθέντα να αιτείται από το δικαστήριο που απήγγειλε την καταδικαστική απόφαση να μετατρέψει ποινή φυλάκισης, η οποία για μια ή περισσότερες πράξεις δεν υπερβαίνει συνολικά τα δύο έτη, σε κατ' οίκον έκτιση με ηλεκτρονική επιτήρηση και ο ορισμός της διάρκειας αυτής μέχρι την συμπλήρωση των ορίων της υφ' όρον απόλυσης της παρ. 1 του αρ. 105B ΠΚ»⁶, ενισχύει το ανωτέρω. Η οριοθέτηση των μέγιστων ορίων της κατ' οίκον έκτισης με ηλεκτρονική επιτήρηση δυνάμει των χρονικών ορίων του αρ. 105B ΠΚ ενισχύει ακριβώς την άποψη, ότι ο θεσμός του αρ. 105 ΠΚ δεν σημαίνει έκτιση του συνόλου της ποινής, αλλά εφαρμογή των ορίων του αρ. 105B ΠΚ, όπου στις παρ.1 και 2 η συμπλήρωση του χρόνου επιφέρει διαδοχική εφαρμογή των δύο θεσμών.

Γ. Το αρ. 106 ΠΚ που ορίζει τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για την χορήγηση της υφ' όρον απόλυσης, ορίζει ως κριτήριο τη διαγωγή του καταδικασμένου «κατά την έκτισης της ποινής του» μη διαχωρίζοντας αν η έκτιση γίνεται σε κατάσταση κράτησης ή κατ' οίκον (αρ. 105 ΠΚ). Αν ο νομοθέτης ήθελε, λοιπόν, να εξαιρέσει την περίπτωση του αρ. 105 ΠΚ θα όριζε ρητά, ότι κριτήριο για την απόλυση υπό όρους είναι η διαγωγή του κατά την έκτιση του σε σωφρονιστικό κατάστημα κράτησης. Εξάλλου, το ίδιο το αρ. 105 ΠΚ ορίζει, ότι η εφαρμογή του άρθρου αποτελεί τρόπο έκτισης της ποινής του σε καθεστώς ανελευθερίας και με στέρηση της προσωπικής ελευθερίας, και όχι μετατροπή της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε χρήμα ή σε κοινωνική εργασία, που είναι πλήρως αποσυνδεδεμένα από τη στέρηση της προσωπικής ελευθερίας.

Δ. Στο πλαίσιο της νομικής ταυτότητας της κατ' οίκον έκτισης της ποινής πιο ισχυρή φέρεται στη θεωρία η άποψη, ότι αποτελεί εναλλακτικό τρόπο έκτισης της στερητικής της ελευθερίας ποινής, που υλοποιείται αντί για το κατάστημα κράτησης στην κατοικία του καταδικασθέντος με τους όρους, που ενδεχομένως έχουν επιβληθεί⁷, ενώ η έτερη άποψη θεωρεί, ότι αποτελεί αυτοτελή ποινή.⁸ Όμως, και με τις δύο απόψεις γίνεται δεκτό, ότι χωρεί η εφαρμογή του αρ. 105B ΠΚ και η υποχρεωτική παραμονή του καταδικασθέντος στην οικία του ισοδυναμεί με αντίστοιχη παραμονή σε σωφρονιστικό κατάστημα, χωρίς να εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ευεργετικού υπολογισμού ημερών δυνάμει των όρων της παρ. 4 του αρ. 105B ΠΚ. Αναφορικά δε με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της χορήγησης της υφ' όρον απόλυσης, η θετική αξιολόγηση της συμπεριφοράς του καταδικασθέντος τεκμαίρεται από την μη ανάκληση της κατ' οίκον έκτισης σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του αρ. 105 ΠΚ.

¹ 1 . Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4619/2019, σ. 26.

² 2 . Αιτ.Εκθ. ό.π., 66.

³ 3 . ΑΠ 98/2014, ΤΝΠ QUALEX, ΑΠ 241/2020, ΝΟΜΟΣ.

⁴ 4 . Αιτ.Εκθ., ό.π., σ. 42.

⁵ 5 . Αιτ.Εκθ., ό.π., σ. 60.

⁶ 6 . Αιτιολογική Έκθεση Ν. 5090/2024, σ. 109.

⁷ 7 . Κοσμάτος Κ. σε Παύλου/Δημήτρα/Κοσμάτου, Οι κυρώσεις στον νέο Ποινικό Κώδικα, 2η έκδ., 2023, σ. 311, Καϊάφα – Γκμπάντι Μ., σε Καϊάφα – Γκμπάντι/Μπιτζιλέκη/Συμεωνίδου – Καστανίδου, Δίκαιο των ποινικών κυρώσεων, 3η έκδ., 2020, σ/ 596, Ναζίρης Γ., Η έκτιση της ποινής από καταδικασθέντες με αναπηρία (μετά τους Ν. 4855/2021 και 4871/2021), ΠοινΧρ 2021, 723.

⁸ 8 . Κουλούρης Ν, Ο νέος Ποινικός Κώδικας - Ερμηνεία κατ'άρθρο, (επιμ.: Α. Χαραλαμπίκη), τόμος Ι, σελ. 970, Νούσκαλης Γ. σε Μαργαρίτη Λ./Παρασκευόπουλο Ν./Νούσκαλη Γ., Ποινολογία (άρθρα 50-133 ΠΚ), 2η έκδ., 2020, σ. 736-738.

© 2026 ΤΝΠ Qualex